

Livmoderhalsprøve – smear

I Danmark er der tilbud til alle kvinder mellem 21 og 59 år om screening for forstadier til livmoderhalskræft. Det foregår ved at man hver 3. år får foretaget en smear, en celleprøve fra livmoderhalsen. Denne undersøgelse foretages oppe hos os.

Der er ingen grund til hyppigere kontrol, heller ikke hvis der har været livmoderhalskræft i familien – sygdommen er ikke arvelig.

Prøven tages bedst midt imellem 2 menstruationer. Man kan ikke tage prøven medens man er gravid, pga. graviditetshormonernes påvirkning. Det tager ca. 2 uger inden vi har svar på prøven. Du skal *altid* selv kontakte os for svaret, enten telefonisk, ved e-mail konsultation eller personligt fremmøde.

De rutinemæssige undersøgelser har nedbragt hyppigheden af livmoderhalskræft betydeligt. Hvert år bliver lidt over 3000 kvinder henvist til videre undersøgelse p.gr.a. celleforandringer.

Celleforandringer

Hvis der ved celleprøven findes celleforandringer henviser vi til gynækolog til videre undersøgelse. Celleforandringer kan være et forstadie til kræft, men kan også være forårsaget af f.eks. betændelse. Man kalder da oftest celleforandringerne for "atypiske celler".

Celleforandringer er ikke det samme som, at du har kræft

Men er alene et fingerpeg om, at der kan være forstadier (dysplasi), som bør behandles. Ca. 90 % af disse forandringer forsvinder af sig selv. Det kræver en nærmere undersøgelse hos gynækologen, for at afgøre, om du har forstadier eller ej.

Derfor henviser jeg til en gynækolog hvis celleprøven er positiv - d.v.s. viser atypi eller dysplasi. Gynækologen vil så foretage en gynækologisk undersøgelse udvidet med kolposkopi (kikkert undersøgelse), tage skrab fra

livmoderhalsen og tage vævsprøver (biopsier) fra livmodermunden. Det foregår i lokal bedøvelse og er næsten smertefrit.

Ud fra vævsprøverne tages der stilling til, hvad der videre skal ske:

- **Let dysplasi** forsvinder hos ca. 70 % uden behandling. Ofte vil man foretage en kolposkopisk kontrol efter 6 måneder.
- **Moderat dysplasi og svær dysplasi, samt carcinoma in situ** er ikke kræft. Kun ca. 50% af de sværeste forandringer vil over tid udvikle sig til kræft, men da man ikke kan udpege præcis hvilke, som vil udvikle sig til kræft, anbefaler man keglesnitsoperation til alle kvinder med disse prøvesvar.

Keglesnitsoperation, conisatio, er en effektiv behandling. Det er et lille indgreb, der oftest foretages i lokal bedøvelse, enten hos gynækologen eller ambulantly på hospitalet. Der anvendes en lille elektrisk slynge til bortskæring af det syge væv, og indgrebet medfører ingen problemer med hensyn til f.eks. senere graviditet.

Hvis man ved denne kan se at alle forandringer er fjernet anses man for at være rask. Hvis man ikke kan sige dette med sikkerhed anbefales ny undersøgelse 3 mdr. senere.

Efter celleforandringer anbefales årlig celleprøve i ca. 5 år, hvorefter man kan gå over til det almindelige forebyggende undersøgelsesprogram med kontrol hvert 3. år.

Årsag til dysplasi

Den hyppigste årsag til dysplasi, celleforandringer, er infektion med Human Papilloma Virus, HPV, et virus som også forårsager kondylomer- kønsvorter. HPV er seksuelt overført og en meget hyppig infektion. 80% af alle kvinder har/har haft HPV.